

Terres Salvatges

LA RECERCA DELS ORÍGENS EN L'OBRA DE CATERINA ROMA

TEXT: MARIA ROMANÍ · FOTOS: CATERINA ROMA

Caterina Roma és una dona totalment immersa en el segle XXI. Té una important formació acadèmica i cultural: és Llicenciada en Teoria Literària i Literatura Comparada, té un Master en Edició Online i Offline i un Postgrau en Traducció Literària. Domina diverses llengües. Sempre està disposada a viatjar i a anar a la recerca de noves experiències geogràfiques, culturals i humanes de les quals en pugui absorbir algun desconegut elixir. Això ho sabem bé els redactors de la revista Terrart, ja que ella, com una redactora més, ofereix a aquesta publicació un plus d'informació internacional que ajuda a enriquir el seu contingut. I tot i així, professionalment parlant, ha optat per retrobar, reinventar i re-crear els ancestres de la ceràmica. Quan era una nena va començar a fer manualitats a l'escola Traç de Sarrià. Des de llavors, sempre més s'ha sentit identificada amb l'expressivitat que ofereixen el fang i la ceràmica. No ha abandonat mai aquesta disciplina artística, que ha practicat en el taller de forma bàsicament autodidacta. Després d'anys de treball a l'Editorial Planeta decideix deixar la feina i dedicar-se a la ceràmica i a les traduccions. Des de fa uns set anys està centrada de ple en el treball artesanal i artístic. Segueix les directrius i la filosofia del corrent anomenat Outsider Art. Aquest moviment agrupa artistes autodidactes i creadors poc convencionals, alguns

d'ells creen les seves obres a partir d'estats alterats de consciència. La base d'aquest col·lectiu consisteix a elaborar un art molt cru, que surt de la passió, de la intuïció i de l'experimentació. Per tot això se'l coneix com a raw art. Al centrar-se en el treball autodidacta el creador recull un munt de fracassos artístics fins arribar a aconseguir obres d'un cert nivell de qualitat. Aquest fet fa néixer una gran capacitat de resiliència al fracàs, circumstància que és vital per a Caterina Roma. Però, en canvi, quan els resultats són positius, el grau de satisfacció i d'identificació amb l'obra són molt grans. Perquè la filosofia d'aquest corrent afirma que aquestes peces creades amb tant d'esforç són fruit directe del treball interior de l'artista i que implica molts més àmbits personals, no només el creatiu. L'aprenentatge assolit individualment, deixant de banda les investigacions i creacions dels altres artistes, provoca un lligam tan profund entre el creador i la seva obra que se li fa difícil poder-la explicar, alhora que l'omple d'incerteses.

Caterina Roma té dues branques molt diferenciades de producció ceràmica, la comercial i la de peça única. Pel que fa a la producció

d'obra artística, el procediment de treball que utilitza és el següent: ella mateixa fa la recerca i recollida de les terres, terres salvatges, que en diu ella. Va viure aquesta experiència per primera vegada al Japó, al visitar el taller del ceramista Katsu Kikuchi. En aquell moment li va semblar un esforç exagerat i, curiosament, ara ho ha convertit en la seva praxis habitual. Les peces les elabora amb la terra plena d'impureses o més o menys taminada segons el tipus de peça que realitza. Caterina Roma parteix de la base que la terra salvatge que utilitza està viva; reacciona de diverses maneres segons la temperatura de cocció, la situació en el forn, les impureses que conté... També experimenta amb la recol·lecció i posterior mòlta d'algunes roques que utilitza per fabricar els seus esmalts. Al seu taller de Barcelona hi elabora l'obra i hi cou, en els dos forns elèctrics de que disposa, les peces utilitàries. Però l'obra artística l'acaba en el forn de llenya que es va construir al terme de Rupit. La van ajudar a bastir-lo la parella d'editors de la revista irlandesa The log book, especialitzada exclusivament en ceràmica cuita en forns de llenya, Coll Minogue i Robert Sanderson. El

seu forn té uns cinc metres de llarg per un metre d'ample, amb el sistema de forn de tren,

Vaixella d'argila salvatge de la marca Trepal Barcelona.

Torn de nit
a la cuïta del forn de llenya.

Peça cuita en forn de llenya,
esmal natural de cendres.
1.320 °C.

Vaixella
de cristal·lització
de la marca
Trepapat Barcelona.

Textura de la peça
de forn de llenya.

inspirat en el disseny dels Anagama. Aconseguix una temperatura molt alta, de més de 1.300 °C, i és un gran devorador de llenya, uns dos metres cúbics per fornada. La llenya crema en suspensió i el foc i les cendres travessen les peces. D'aquesta forma l'artista pretén aconseguir els màxims efectes de cendres possibles. Roma fa unes quatre cuites anuals, dues a la primavera i dues a la tardor. Per ella cada cuïta, que dura dos dies, amb les seves nits, es transforma en una experiència mística i deliciosa, que arriba a la seva cúspide quan el foc té una temperatura tan elevada que, durant la nit, és d'un color blanc intens. Les primeres cuites li varen resultar molt frustrants, perquè només unes poques peces eren bones. Temps abans, a partir de l'exposició L'home de foc, sobre el gran mestre Artigas, que es va fer a La Pedrera, Caterina Roma va tenir l'oportunitat de poder parlar amb Joan Gardy Artigas, el seu fill. Va visitar la Fundació Artigas a Gallifa i va veure els seus forns de llenya. Com que ja hi estava donant voltes, es va acabar de decidir a construir el seu propi forn. Pel

que fa a la comercialització d'aquesta obra, es podria dir que Roma ha sabut buscar-se la seva sort. Treballa amb diversos representants internacionals que comercialitzen les seves peces. Es mouen en el món dels interioristes i arquitectes que ofereixen peces úniques i de luxe als seus clients. Aquesta circumstància li permet aconseguir un bon preu de venda. Fora del nostre país s'està produint un cert renaixement del valor de les peces úniques fetes a mà i que permet que artistes i artesans puguin viure del seu treball. Està molt relacionat amb el ressorgiment internacional del *Craft*. També treballa amb dues galeries d'art japoneses.

Pel que fa a la seva línia comercial, Caterina Roma treballa principalment elaborant vaixelles sota la marca TREPAT Barcelona. Utilitza el cognom de la seva mare, vinculant, d'aquesta manera, el seu treball amb la seva família materna. Les vaixelles les elabora a mà o amb el torn i, generalment, les esmalta amb cristal·litzacions. Fa servir sobretot porcellana, encara que també les terres que ella recull. Aquesta tècnica

la va aprendre al taller d'Antonieta Palau, a Almacelles. És un tipus de feina que li agrada perquè li aporta un ritme dinàmic, l'exigència de fer proves i aportar idees a partir de les demandes dels clients i, sobretot, pel plaer de compartir la creativitat col·laborant amb els xefs de restaurants de nivell, amb Estrelles Michelin, que sempre demanen coses noves i que primer volen el plat, i a partir d'ell creen el menjar-, petits galeristes, interioristes, arquitectes... Li agrada treballar amb les cristal·litzacions perquè li recorden la naturalesa: la solidificació de la lava, la formació dels minerals..., a partir d'un refredament lentíssim i que ella aconseguix amb el forn. Cada plat ple de cristalls li fa la sensació de representar una secció, un tall, de la natura mateixa. Caterina Roma, que acaba d'estrenar un taller nou i acollidor a Barcelona, disposa d'un llarg futur obert a moltes possibilitats encara per descobrir i per viure: emocions, sensacions i experiències gairebé infinites, si tenim present la passió que té pel seu treball tan autodidacte i intuïtiu. ●